

FARSUND KOMMUNE

Postboks 100
4552 FARSUND

Saksbehandler, innvalgstelefon

Dag Petter Sødal, 38 17 61 81

Statsforvalterens uttalelse til forslag til kommunal planstrategi 2024 – 2027 for Farsund kommune

Vi viser til brev datert 02.09.2024 med forslag til kommunal planstrategi 2024-2027 for Farsund kommune til offentlig ettersyn.

Statsforvalteren mener Farsund legger fram et kortfattet og tydelig forslag til planstrategi. Strategien bygger på kunnskapsgrunnlag og utfordringsbilde, og det er gjennomført to arbeidsmøter i formannskapet. Administrasjonen har også utarbeidet et dokument med vurdering av sine erfaringer med gjeldende planer. Her beskrives hvordan planene brukes, og hvordan de fungerer som styringsredskap. Det gis også en vurdering av måloppnåelsen 2018-24 for alle målene i gjeldende samfunnsdel. Vi mener dette metodisk er et meget godt grep, som kan være forbilde for andre kommuner, uten at vi dermed deler alle Farsunds konkrete vurderinger. Det er fint at planstrategien har lenker til kommunens nettside, hvor grunnlagsdokumentene er lett tilgjengelig.

Vi gir i det følgende noen konkrete kommentarer til viktige tema i planstrategien.

Kommuneplanens samfunnsdel

Statsforvalteren støtter forslaget om revisjon av kommuneplanens samfunnsdel i 2025. Det foregår nå et veiledningsarbeid i regi av fylkeskommunen med sikte på at samfunnsdelen revideres umiddelbart etter hvert kommunevalg, med felles administrative forberedelser i forkant av valget. Vel halvparten av kommunene på Agder har nå tilpasset seg en slik framdrift. Farsund kan vurdere å tilpasse seg en slik framdrift ved neste valg, som vil være mindre arbeidskrevende dersom planen blir revidert i 2025.

Utviklingsarbeidet bygger på flere KS-prosjekter, og har som mål å styrke samfunnsdelen av kommuneplanen som politisk styringsverktøy, med reell kopling til valgperiodene og handlings- og økonomiplanen. Det er også et mål å forenkle arbeidet med planstrategien, slik at den lovpålagte revisjonen av planstrategien i løpet av første året i valgperioden blir samordna med samfunnsdelen. Oppdatering av planstrategien kan så vurderes årlig i arbeidet med handlings- og økonomiplanen. Det har også blitt arbeidet med et omfattende felles utfordringsbilde i dette utviklingsarbeidet, basert bl.a. på fylkeskommunens arbeid med nettsiden Agdertall og arealregnskap mm.

Kommuneplanens arealdel

Statsforvalteren støtter også forslaget om revisjon av kommunedelplanen for Farsund-Lista 2018-28. Vi anbefaler imidlertid kommunen å se dette som et første skritt i et større arbeid. Farsund beskriver selv i grunnlagsdokumentet hvordan kommuneplanens arealdel består av hele syv kommunedelplaner, hvorav tre geografiske hoveddeler. Flere av delplanene er relativt gamle og ikke i tråd med hverken dagens formelle krav eller gjeldende arealpolitiske føringer. Statsforvalteren mener det bør være et mål for Farsund å utarbeide en ny kommuneplanens arealdel som dekker hele kommunen og følger dagens standard.

Arealregnskapet utarbeidet av fylkeskommunen viser at Farsund er en av kommunene i Agder med størst arealreserve i planene sine. Som kommunen selv nevner kan arealreserver som er svært mye større enn aktuelt behov i planperioden, i praksis medføre at kommunen mister muligheten til å styre utviklingen. Dette kan bl.a. medføre større driftskostnader enn nødvendig for kommunen i framtidig tjenesteproduksjon. Det er også fare for at forbruket av ny natur og/eller dyrket mark til utbygging blir større enn påkrevd. Uansett innretning og omfang på arbeidet med rullering av kommuneplanens arealdel bør Farsund vurdere om eldre utbyggingsområder som ikke er realisert, kan tas ut av planen, og sikre at de områder som foreslås i ny plan har et omfang i tråd med faktisk behov og følger dagens arealpolitiske føringer.

Farsund nevner selv i evalueringen av måloppnåelse for arealstrategien i dagens samfunnsdel at utarbeidelse av en jordvernstrategi som del av den overordnede kommunale planleggingen bør vurderes. Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å gjøre dette. Farsund kommune er en av de aller viktigste jordbrukskommunene i Agder, med store jordbruksarealressurser og en mer intensiv jordbruks- og husdyrproduksjon enn ellers i fylket. Lista-landet har samtidig også andre unike natur- og kulturverdier. En strategi for kommunens arbeid med å styrke jordvernet og utvikle landbruksnæringen i Farsund vil være nyttig i mange sammenhenger.

Vi minner også om at kommunene kan søke tilskudd fra Landbruksdirektoratet til arbeid med egen jordvernstrategi.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Grunnlagsdokumentet med utviklingstrekk og utfordringer tar opp flere vesentlige tema, men Statsforvalteren savner en grundigere vurdering av kommunens beredskapsmessige utfordringer i dokumentet. Klimatilpasning er nevnt, og det er bra, men det er flere forhold som burde vært drøftet. Vi mener tema som digitalisering og digital sårbarhet, endringer i demografi, sikkerhetspolitikk og totalforsvar, tilstrømming av flyktninger mm. nå er sentrale utfordringer for alle kommuner. En bredere vurdering av samfunnssikkerhetsutfordringene kunne tjent som en retningsgiver for oppdateringen av helhetlig ROS-analyse. Det er bra at oppdatering av helhetlig ROS-analyse er planlagt gjennomført før rullering av kommuneplanens samfunnsdel, ettersom analysen da kan fungere som en oppdatert premissgiver for planarbeidet. Dette er i tråd med lovgivers intensjon i sivilbeskyttelsesloven.

Reduksjon av klimagassutslipp og bruk av energi

I grunnlagsdokumentet er reduksjon av klimagassutslipp lite omtalt. Administrasjonens vurdering er at den felles energi- og klimaplanen for Listerregionen fra 2009 er utdatert og anbefales ikke videreført. Når kommunen likevel varsler revisjon av planen i 2025, oppfatter vi at det skal utarbeides en ny plan med nytt innhold. Statsforvalteren vil gi klar støtte til dette. Klimaendringene er en alvorlig eksistensiell trussel, og utviklingen på feltet går raskt. Tiltak innen klima og energi vil gripe inn i alle samfunnsområder. Det er bare 6-7 valgperioder igjen til 2050, da Norge skal være

omstilt til et lavutslippssamfunn. Vi oppfordrer Farsund til å ta i bruk systematisk klimaregnskap og klimabudsjett, både for kommunen selv som virksomhet, og for hele kommunen som samfunn. Basert på dette kan konkrete tiltak innarbeides i handlings- og økonomiplanen.

Folkehelse

Farsund ser ut til å jobbe godt og systematisk med folkehelse. Farsund har en nylig oppdatert folkehelseoversikt (2023) som fremstår grundig og gjennomarbeidet. Funn fra oversiktsarbeidet finnes igjen i planstrategien under utviklingstrekk og utfordringer. Det er også bra at kommunen har definert hovedutfordringer innen folkehelse og drøftet disse.

Statsforvalteren er imidlertid noe tvilende til om å benytte begrep som «tilflytting» og «attraktivitet» som hovedsvar på utfordringene. Vi tror det ville vært mer hensiktsmessig å ha fokus kvalitet i tjenestene. Det er lavere utdanningsnivå i Farsund sammenlignet med Agder og landet. Grunnskolepoengene har over tid vært lavere i Farsund kommune enn i Agder og i landet. Kommunen har utfordringer bl.a. med lav trivsel i skolen. Det er også fremhevet de utfordringene som vil følge med «eldrebølgen». Fokus på god oppvekst og utdanning vil kunne være med å legge til rette for at flere utvikler seg til deltakende og aktive samfunnsborgere som kan være med å bære den fremtidige byrden.

Vi ønsker Farsund lykke til med planarbeidet. Vi er åpne for kontakt underveis i prosessene så langt kapasiteten vår rekker.

Med hilsen

Gunhild Austjord (e.f.)
seksjonsleder

Dag Petter Sødal
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Agder fylkeskommune

Postboks 788 Stoa

4809

ARENDAL